

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Spes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

alium præceptum tunc agnoscat. *Legis gratia agnoscat.*

Num. 15. Quintum assignatur à Val. 2. d. 1. q. 2. p. 6. conclus. 1. Articulus mortis, quia tunc se debet Fidelis fidei actibus contra daemones in tanta necessitate munire, sed rellè Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 1. n. 3. id tempus reprobatur, cum nulla ratione, vel textu comprobetur.

Num. 16. Sextum assignatur ab eodem Sanchez ibid. quando quis gravem aliquem contra fidem tentationem patitur, tunc enim tempus est resistendi contrariis fidei actibus. Sed certè hoc etiam gratis dicitur. Primo, quia potest is, alio v. g. mentem divertendo, tentationi non succumbere. Ergo non habet necesse, per contrarium fidei actum ei tentationem obistere. Secundo quia nimis durum patienti tentationem fidei est, illum omnino sub mortali obligare ad contrarium actum. Certè tentatum ad odio habendum Deum non obligas ad contrarium actum amoris eliciendum, satis enim erit non consentire tentationi. Cur igitur obligabis in tentatione de fide?

9. Dices. Pone, aliquem non posse vincere tentationem contra fidem, nisi eliciendo actum contrarium, tunc is iam obligabitur ad actum fidei. Resp. tunc etiam esset per accidens, ratione subiecti sic affecti, vel certè ratione præcepti negativi de fide non abneganda, non vero ratione præcepti positivi de actu credenda de quo hic signanter cum Doctoribus loquimur. Adde primo, hunc casum fore tam rarum, ut vix possit in moralem considerationem cadere. Adde secundo, quemodo sciet tentatus talem tentationem contra fidem non posse alius remediis, aliisque virtutum actibus vinci, sed solum actu contrario fidei? quis ei id revelavit? Ergo iam appareret, per tuam doctrinam scrupulos ingeri fidelibus, & nil præterea. Meam vero in simili approbat Castrop. tom. 2. d. 1. de orat. p. 8. num. 4. qui loquens de necessitate orationis sic habet. Nota, 16 ab hac necessitate in supradictis casibus contingere, excusari, quia obligationis invincibiliter obviaveris, cum nec cognoscas gravitatem tentationis, nec periculum, nec orationis necessitatem. Sic Val. Less. Suar. Hæc Castropalaus.

Num. 17. Septimum tempus assignatur à Bañez 2.2. quæst. 12. art. 1. dub. 2. quando ad se gravi tentatio etiam in aliis materiis, tunc enim recurrendum est ad Deum, quod non potest fieri sine motu fidei circa ipsum Deum, ad quem fugi, non potest, nisi illi credatur. Sed iam vides, ut in superioribus dictum est, id esse ratione actus adiuncti.

Num. 18. Octavum denique tempus assignatur ab eodem Sanchez ibid. cum primum fides alicui sufficienter proponitur, quia cum actus fidei sit de necessitate medijs, non est ratio, cur, quam primum non amplectatur. Sed hoc certè non negatur, ut num. 8. vidimus, cum id sit ex necessitate medijs. At vero hic loquimur de necessitate præcepti dumtaxat.

Num. 19. Ex his duo illa num. 9. dicta facillè colligis, & sapientissime per accidens urgere præceptum de actu fidei, & rationabiliter proinde præceptum per se, directeque exigens illum actum (præter illum ex necessitate medijs dictum num. 5. non fuisse impossibile).

Hactenus de fide. Legatur nunc lib. 2. c. 3. §. 2. ubi agitur de obligatione præcepti Charitatis.

CHARITAS.

11. TAMB. Num. 1. Laborant Doctores in assignando tempore, quo debet Fidelis ex obligatione actum positivum amoris elicere circa Deum; variaque tempora, ut varia sunt ingenia hominum, assignant. Primum tempus quod aliqui assignant, est initium usus rationis. Secundum, finis vite. Tertium, tota vite indeterminatè sumpta, ut saltem semel in ea amittitur Deus. Quartum, omnes dies festivi, in quibus debemus specialiter Deo vacare. Quintum, tempus, quo adultus suscipit Baptismum. Sextum, tempus, quo quis suscipit Eucharistiam. Septimum, quando fortè sumitur martyrium.

Octavum, quando magnum à Deo accipitur beneficium. Nonum, quando audis aliquem contra Deum blasphemare. Decimum, quando gravi urgeris tentatione, persequere te convertes.

12. Num. 2. Mihi placet doctrina Azorij tom. 1. 9. cap. 4. quæst. 1. circa finem, qui docet hoc præceptum Charitatis impossibile fuisse ob iustificationem impij, solum igitur tunc obligare, quando impius, quia sacramentum Penitentia non est in promptu, non habet aliam viam, qua se iustificet, nisi eliciat actum contritum, quæ semper aliquo tandem modo actum amoris Dei per rationem suam iustificationis ad actum charitatis fidei obligantur. Vide supra cap. 1. §. 1. num. 10. Vbi idem loquendi modus mihi placuit de præcepto actus fidei, & Spei. Nam per ibidem dicta & confirmantur hæc Azorij doctrina, & impugnari poterunt tempora modo assignata num. præced.

Num. 3. Confirmatur, quia licet commandi formam Doctorum doceat, dari præceptum speciale de amato Deo in illis verbis Diliges Dominum Deum tuum, & alij, tamen non ignobilis DD. docent, hoc præceptum non esse speciale, & speciale tempore implendum, sed generaliter imbutum in omnibus præceptis. Sicuti secundum præceptum de dilectione proximi non est speciale, sed in Decalogo præceptis contentum, nam propriè dicitur in his duobus præceptis, id est dilectione Dei, & proximi, universa lex pendet. & Propheta, & qui habet præcepta, servat eas, ille est qui diligit me, & plenitudo legis est dilectio. Si enim qui servat præcepta, diligit, quique diligit, servat; iam unum ex his continetur in alio, & consequenter præceptum Charitatis inditè solum, & ratione aliter obligabit.

13. Num. 4. Probabilis ergo, & tuisissima sententia illorum, qui negant fideles initio usus rationis (Sic Castropalaus tom. 1. tr. 6. de Charitate d. 1. p. 4. n. 2. cum Azor. Val. Sanchez. Suar. Coninch ab eodem cit.) Et sine vite, idem ibid. n. 9. cum Azor. & Sanchez ab eodem cit.) obligari ad se convertendum ad Deum, illum amanda. Patet enim eiusmodi obligationem, quæ certè sua natura solum non innititur, nihil aliud est, nisi scrupulus ingerere, non quidem indoctis, quia hi ad eam obligationem minus advertunt, sed doctis, & c. Lege Castrop. Azor. Sanchez modo cit. Hactenus Tamb.

14. Et sanè, Baroni, quandoquidem peccatores Auctores absque dubitatione legisti, & legisti item alios DD. ex Schola S. Thomæ valde favere prædictæ doctrinæ, ne dicam, eam aperte docere, inter quos Caietanus unus ex tuis sapientissimus Thomista docet 2. 2. q. 186. art. 2. ad hunc modum. Infra limites præceptorum communium modo servandorum, sublevar dilectio Dei super omnia, & Ioan. Henriquez Augustinianus, qui in Sum. 4. Hispanè, sed in latinum fideliter translatus sic ait. Probabilior, & magis literalis intelligentia de amore Dei est, intelligi hoc præceptum debere, transcendentaliter, respectu aliorum præceptorum, ita ut, quamvis sit ab alijs distinctum, tamen eius observantia includatur in custodia ceterorum. Quandoquidem, inquam, hæc legisti, est solum in meum Decalogi Auctorem tam duros invehentis hæc de Charitate.

Legatur denique Tamburinus lib. 2. in Decal. c. 2. §. 1. de obligatione actuum Spei.

S P E S.

15. Num. 1. Spes virtus Theologica est, & c. Duo sunt peccata commissionis contra ipsam, alterum per excessum, id est presumptio, alterum per defectum, id est desperatio.

N. 2. Dixi commissionis, nam adest etiam contra ipsam peccatum omissionis, estque omisso sperandi dicta beatitudine eo tempore, quo urget necessitas illam sperandi. Id quod

quando sit, colligi potest ex dictis supra cap. 1. §. 1. à n. 8. de necessitate actus Fidei; cum ferme in iisdem casibus, in quibus urget actus credendi, urgeat regulatius, & sperandi, nimirum per accidens, & indirecte, nunquam autem directe, & per se. Ita Layman lib. 1. tr. 2. c. 2. n. 1. Sanchez in D. c. 1. c. 3. in 3. lege etiam Castrop. in 1. tr. 5. de virtute Sp. p. 4.

16. Hactenus Tamburinus de necessitate actuum Fidei, Spei, & Charitatis, quæ cum dicit, tollitne virtutum exercitium, quandoquidem frequentius, quam alij, eos actus multiplicari, contendit? An forte qui, indirecte id faciendum esse, monet, dicit, illud non esse faciendum? & oro te, ut in eas computum actuum harum virtutum iuxta sententias prædictorum Authorum, quorum quisque suum tempus pro dictis actibus definit, & confert cum illo actuum numero, quos indigitat noster Author; nam certe invenies multo plures esse hos, quam illos.

Non alia igitur ratione illa omnia, quæ Baronius brevibus illis, atque incisivis verbis attribuit Tamburino quispiam refellet, nisi naviter perpendendo, quæ ex ipso excerpimus. Unde is merito potuit signare illas sive clausulas, sive verba esse, quibus, frequentissimos actus virtutum ipsum velle, manifestè ostenditur. (Sapientissime obligari per accidens ex vi aliorum præceptorum. Item illa, quia multis occurrere debere nos elicit aliquos actus, qui necessario supponunt prædictum actum fidei. Et illa, ex his duo num. 9. dicta facile colliges) quorum primum erat, sapientissime per accidens, ratione scilicet actus adiuncti obligari fideles, &c. Et illud de actu fidei ex necessitate mediæ, &c.

Adverte autem, te non debere esse ita rudem, ut hoc per accidens intelligas, quasi contingenter, seu accidentaliter, & non necessario; sed eo modo, quo Author ipse, & doctissimus Azorius, à quo desumpta est hæc doctrina, se explicant; iuxta frequentissimum modum loquendi DD. id est, per alium, seu consequenter, seu in alio, seu in necessitate, qua unum in alio continetur.

17. Præterea de Charitatis actu notetur illa verba. (Præceptum Charitatis est generale imbibitum in omnibus præceptis.) Hoc Baroni, est tollere, ponere nimirum illud imbibitum in omnibus; & illa ex Christo D. (qui servat præcepta diligiti, quique diligit, servat; item unum ex his continetur in alio) si ergo toties fideles diligere ex vi Charitatis debent noster Author edicit, quoties alia præcepta debent implere, sapientissime diligenti, & ferè in singulis horis, quia in singulis occurrunt non raro præcepta servanda.

Vtatur item alia ratiocinatione, seu magis explicatione. Aliud longè diversum est, asserere, tolli præceptum, aliud, illud transferri. Tollit, qui neminem obligat ad eliciendum actum, quem aliquod præceptum requirit. Transferri, qui ad illum actum eliciendum me obligat quidem; unde non tollit (sed obligat, ut eliciatur occasione alterius præcepti, quod non posset compleri sine illo actu.

18. Imò si id, quod dicimus, rectè intelligatur, non est propriè transferre, sed designare tempus, & occasionem exercitij. Patet id ex Authoribus citatis modo à Tamburino, nam dum Valentia vult, actum Fidei eliciendum esse, quando quis obligatur exterius Fidem confiteri, non tollit præceptum, sed assignat tempus executionis illius. Et quando Ledesma vult, eundem Fidei actum esse eliciendum, quando quis debet Confessionis, & Communionis Sacramenta suscipere, præceptum non tollit, sed definit tempus, & occasionem, in qua ille Fidei actus est exercendus, &c. Ita nos, cum dicimus actum Fidei eliciendum esse, quando obligamur servare alia præcepta, quæ sine actu Fidei exerceeri nequeant, non tollimus præceptum, sed assignamus tempus. Ex quibus vides, eum, qui censurat Taurinum, censurare etiam debere Valentiam, Ledesmam, illosque alios citatos, certè Theologorum lumina.

Part. III.

19. Dices hæc propositio. Fideles non tenentur unquam vitæ suæ tempore ellicere hos actus ex vi talium præceptorum, videtur malè sonare. Nec malè sonare tantum, sed etiam videtur tanquam scandalosa iam fuisse damnata à Sanctissimo Pontifice Alexandro VII. in decreto edito anno sup. mccc. 1665. die 4. Sept. quo damnantur saltem ut scandalose plures propositiones, inter quas, ipso primo loco, hæc damnatur.

Homo nullo unquam vitæ suæ tempore tenetur ellicere actum Fidei, Spei & Charitatis ex vi præceptorum divinarum ad eas virtutes pertinentium.

Ergo non est defendenda.

Resp. Nec nos defendimus. Dicimus enim teneri Fideles sapientissime, hos actus ellicere ex vi divinarum præceptorum Fidei, Charitatis, & Spei; sed tempus eos actus exercendi esse quando servanda sunt alia præcepta. Unde posito quod Deus præcepit, ut hi actus elicerentur, quando alia præcepta servanda erant, noluit præcipere, ut insuper separatim elicerentur ex præcepto. Excipe iuxta supradicta illum actum Fidei, qui est de necessitate mediæ.

Atque ad extremum dico, auctoritatis nostri nomine, illum, pro sua in Sedem Apostolicam observantia, ei decreto se per omnia submittere: Quod si fortassis olim ante Decretum quidpiam scripserit, quod, sive quoad rem ipsam, sive quoad modum loquendi, videtur possi cum illo minus consentiens, illud non aliter, quam iuxta ipsius Decreti mentem accipi & intelligi omnino velle.

Explicatur magis illud (Per se.)

20. Dices iterum, hoc ipsum videri inconveniens, affirmare non per se, sed per aliud, seu in alio hoc præceptum obligare. Resp. Si nos diceremus, præceptum Charitatis v.g. per se, simpliciter, & absolute non obligare, sanè videretur inconveniens, sed nos cum S. Thoma mox proferendo, semper id dicimus cum addito, sic. (Non per se, sed in alio) quo pacto includimus illud (per se) non excludimus; & sensus genuinus est, quod eiusmodi præceptum per se in quo præcepto invenitur, ibique obligat. Sicuti præceptum attentionis in orando, per se obligat in communicare sententia licet obliget in alio, id est in præcepto orandi; sic nos dicimus, quod præceptum Charitatis (sicuti etiam Fidei, & Spei) proximè obligat per se, sed in illis aliis præceptis, quæ impleri nequeunt sine actibus dictarum virtutum, Quare in substantia præcepti ab opinione communi non dissentimus, nisi fortè in modo loquendi, qui tamen loquendi modus, sustinetur ab aliis Doctoribus, ut videbis mox num. meo 24. & 25. Et, cum etiam usurpetur à S. Thoma, non est, nisi valde commendandus: sic enim habet Sanctus Doctor.

21. S. THOMAS. Tercio Charitas, (ait. 2. 2. q. 44.) præcipua in omnibus virtutibus, ad quas ordinantur præcepta, si ergo de Charitate dantur aliqua præcepta, debent poni inter præcipua præcepta, quæ sunt præcepta Decalogi, non autem ponuntur; ergo nulla præcepta sunt de Charitate data.

Et paulo post. Ad tertium dicendum, quod omnia præcepta Decalogi ordinantur ad dilectionem Dei, & proximi; & ideo præcepta Charitatis non fuerunt commutanda inter præcepta Decalogi, sed in omnibus includuntur.

22. Quis autem ex eo, quod præcepta hæc includuntur in aliis, colliget non adesse absolute, & simpliciter eiusmodi præcepta? Pati ergo modo ex eo, quod dicimus, hæc præcepta obligare, & ita observari in aliis quis colligere rectè poterit, ea absolute, & simpliciter non obligare, seu non observari, atque adeo (ut cavillatur Baroni) ea tolli?

23. Hic etiam idem confirmemus ex aliis Doctoribus apud Leandrum in decem Decal. Prac. tract. 4. d. 1. q. 18.